

Varsinais-Suomen ELY-keskus
kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi

Viite Lausuntopyyntö VARELY/6147/2022

Aihe Sun 2 Oy:n Huittisten aurinkovoimalahankkeen YVA-ohjelma

Sun 2 Oy suunnittelee aurinkovoimalan rakentamista Huittisten keskustan lounaispuolelle Maurialan, Mommolan, Perkolanmäen ja Metsämaan alueille. Hankkeen suunniteltu pinta-ala on toteuttamisvaihtoehdosta riippuen n. 400–800 hehtaaria. Hankealue on moniosainen ja usean maanomistajan omistuksessa. Alue on pääosin talousmetsää sekä suota, mutta sisältää myös joitain peltolohkoja sekä mm. kalliomurskaamon. Alueen sisällä sijaitsee lisäksi muutamia kiinteistöjä. Aurinkovoimala koostuu aurinkopaneelijärjestelmästä, muuntokeskuksista ja niitä yhdistävistä maakaapeleista ja tieverkostosta. Voimala-alueet tullaan aitaamaan. Aurinkovoimalassa tuotettu sähkö liitetään valtakunnanverkkoon tuotantoalueiden välissä sijaitsevan Fingrid Oyj:n kytkinaseman kautta. Sähkönsiirron vaatimat johdot ja pylväävät jäävät osittain hankealueelle ja erillisten tuotantoalueiden väliin. Ympäristövaikutusten arvioinnissa tutkittavana on neljä eri vaihtoehtoa, joiden aluerajaukset ovat tarkentuneet YVA-ohjelmavaiheen jälkeen. Arvioitavana ovat VE0, jossa hanketta ei toteuteta sekä VE1 (353 ha), VE2 (426 ha) ja VE3 (686 ha), joissa toteutettavaksi esitetään eri lukumääriä pinta-alaltaan 15–271 ha suuruisia erillisiä alueita.

Satakunnan Museo on lausunut hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta 14.12.2022. Rakennettua kulttuuriympäristöä sekä maisemaa koskevassa osuudessa Satakunnan Museo totesi, että liitetiedostona toimitettu selvitys ”Kulttuuriympäristö ja -maisema sekä muinaismuistot” oli lähtötietojen osalta melko kattava, mutta selvityksessä ei ollut huomioitu Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 osoitettua maisemallisesti arvokasta maisema-alueita *Loimijoen kulttuurimaisemat*. Museo myös huomautti, että vaikutusten arvioinnin helpottamiseksi maakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen ja maisema-alueiden sekä arvokkaiden yksittäiskohteiden kuvaustekstit tulisi näkyä joko selvityksessä tai YVA-selostuksessa. YVA-ohjelman jälkeen keväällä 2023 valmistui Satakunnan rakennetun kulttuuriympäristön päivitys- ja täydennysinventointi (Niina Uusi-Seppä/Ramboll)

Museo esitti lisäksi, että ympäristövaikutusten arviointimenettelyn yhteydessä tulisi kaikkien vaihtoehtojen vaikutuksia varsinkin edellä mainittuihin kulttuuriympäristöihin ja maisemaan vielä täydentää havainnekuvin. Myös hankkeen yhteisvaikutuksia jo olemassa olevien sekä suunnitteilla olevien hankkeiden kanssa tulisi tarkastella huolellisesti.

Hankkeen toteutusvaihtoehdoista museo totesi seuraavaa: *Ympäristö, jossa on aikaisemmin harjoitettu pääsääntöisesti perinteistä maa- ja metsätaloutta, tulee muuttumaan voimakkaasti käytännössä laajaksi teollisuusmaisemaksi, ja vaikka tuotantoalueet koostuvat useasta pienemmästä kokonaisuudesta, tulevat niiden yhteisvaikutukset olemaan huomattavat. Lisäksi VE2 ja VE3 tulevat vaikuttamaan ja osittain näkymään Rajalan kylän valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen alueille, joiden arvot perustuvat perinteiseen maaseutuyhteiskuntaan. Näitä alueita koskee Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 yhteinen suunnittelumääräys, jossa veloitetaan huomioimaan myös arvoalueiden välitön lähiympäristö. Mikäli hanke toteutetaan, ympäristön säilymisen sekä hankkeen alueen arvokkaille kulttuuriympäristöille aiheuttamien vaikutusten minimoinnin kannalta Satakunnan Museo näkee lähtökohtaisesti vaihtoehdon VE1 parhaimpana.*

Satakunnan Museon kannanotto

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Satakunnan Museo huomauttaa, että rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman osalta YVA-selostuksessa sekä liitteenä toimitetussa kulttuuriympäristöä koskevassa selvityksessä on lähtötietojen osalta edelleen joitakin puutteita. Parhailaan on käynnissä Satakunnan maakuntakaavan uusiminen. Tätä varten on toteutettu mm. YVA-ohjelmavaiheen jälkeen valmistunut Satakunnan rakennetun kulttuuriympäristön päivitys- ja täydennysinventointi (Niina Uusi-Seppä/Ramboll 2023). Raportti on luettavissa Satakuntaliiton sivuilta osoitteesta <https://satakunta.fi/alueidenkaytto/vireilla-olevat-maakuntakaavat/selvitykset/>. Aluerajaukset kuvauksineen on katsottavissa Satakunnan Museon ylläpitämästä y-pakki-sovelluksesta osoitteesta www.y-pakki.fi. Selvityksen tulokset tulee ottaa huomioon myös YVA-menettelyn yhteydessä.

Satakunnan Museo pitää hyvänä, että erillistä selvitystä (liite 5), jossa käsitellään hankkeen vaikutusten arviointia suhteessa kulttuuriympäristöön, on täydennetty

YVA-ohjelmaan nähden. Museo pitää myös vaikutusten arviointia sekä esitettyjä vaikutusten lieventämiskeinoja lähtökohtaisesti oikeanlaisina.

Selvityksestä puuttuu kuitenkin edelleen Satakunnan rakennusperintö 2023 aineiston lisäksi Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 vihreällä vaakaviivoituksella osoitettu maakunnallisesti tärkeä maisema-alue ”Loimijoen kulttuurimaisema”, jonka aluerajaus on laajempi kuin samannimisen maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön. Esimerkiksi kuvassa viisi esitetyssä kartassa on huomioitu ainoastaan Satakunnan rakennusperintö 2005 aineistoon pohjautuvat maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt. Myös maisemallisesti tärkeä alue on otettava huomioon vaikutusten arvioinnissa.

Satakunnan Museo näkee, että yhteisvaikutusten arviointia tulee edelleen täydentää lähialueilla suunnitteilla olevien lukuisten tuuli- ja aurinkovoimahankkeiden, sähkönsiirtohankkeiden sekä liikenteen hankkeiden (esim. Mommolan risteysalue) osalta.

Satakunnan Museo toistaa jo YVA-ohjelmavaiheessa esittämänsä kantansa, että perinteinen maa- ja metsätalousmaisema muuttuu hankkeen toteutuessa erittäin voimakkaasti teollisuusmaisemaksi ja yhteisvaikutukset lähialueen muiden hankkeiden kanssa tulevat olemaan huomattavat. YVA-selostuksessa sekä liitteessä 5 esitettyjen tulosten perusteella Satakunnan Museo näkee edelleen, että toteutettavista vaihtoehdoista VE1 jää vaikutuksiltaan vähäisimmäksi rakennettuun kulttuuriympäristöön ja maisemaan kohdistuvien vaikutusten sekä yhteisvaikutusten osalta.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Hankealueella on toteutettu arkeologinen inventointi keväällä 2022 (*Vasko, T. 2022: Huittisten Sun 2 aurinkovoimapuiston arkeologinen inventointi 2022. Ahlman Group Oy.*) Inventoinnin tulokset on kuvailtu YVA-selostuksessa sekä sen liitteessä 5. Hankealueelta ei aiemmin tunnettu kiinteitä muinaisjäännöksiä tai arkeologisia kulttuuriperintökohteita eikä niitä löydetty selvitystyön yhteydessäkään. Hankkeella ja sen eri vaihtoehdoilla ei selvitysten perusteella ole vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön.

Satakunnan Museo

Museonjohtaja Johanna Jakomaa

Tutkija Olli Joukio

Arkeologi Leena Koivisto

Tiedoksi

Varsinais-Suomen ELY-keskus/ Katariina Alaspää
Satakuntaliitto/kirjaamo, Susanna Roslöf, Anne Savola
Museovirasto/kirjaamo

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä